

บทที่ 5

บทสรุป

การศึกษาศาภาพการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของสำนักศาสนศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของสำนักศาสนศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ เพื่อเปรียบเทียบสภาพการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของสำนักศาสนศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามประเภทของโรงเรียน และเพื่อเปรียบเทียบปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของสำนักศาสนศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามประเภทของโรงเรียน มีสมมติฐาน การวิจัย คือ โรงเรียนพระปริยัติธรรมที่มีประเภทต่างกัมีสภาพการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลีแตกต่างกัน และโรงเรียนพระปริยัติธรรมที่มีประเภทต่างกัมีปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลีแตกต่างกันโดยเก็บข้อมูลจากประชากรซึ่งเป็นผู้บริหาร ผู้สอน และผู้เรียนของสำนักศาสนศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 15 รูป/คน ผู้สอน จำนวน 38 รูป และผู้เรียน จำนวน 146 รูป เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) และแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า(Rating Scale) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามและรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง แล้ววิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย(\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสองกลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน (t-test independent)

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. สภาพการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของสำนักศาสนศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ตามความคิดเห็นของพระภิกษุและสามเณรที่ปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหาร ผู้สอนและผู้เรียน

1.1 สภาพการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของสำนักศาสนศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านหลักสูตรรองลงมาคือ ด้านผู้สอน ด้านปัจจัยที่สนับสนุนต่อการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการประเมินผลตามลำดับ

1.2 สภาพการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีด้านหลักสูตรของสำนักศาสนศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ คือ สำนักศาสนศึกษาได้มีนโยบายในด้านการบริหารหลักสูตร แผนกบาลีอย่างชัดเจน, หลักสูตรพระปริยัติธรรมแผนกบาลีทำให้ผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมและสำนักศาสนศึกษาต่างๆ ได้มีนโยบายในการจัดการศึกษาและพัฒนาความรู้ของผู้เรียนบาลีซึ่งมีความสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ

1.3 สภาพการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีด้านผู้สอนของสำนักศาสนศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ คือ สำนักศาสนศึกษามีผู้สอนครบทุกระดับชั้นที่สำนักศาสนศึกษาจัดการเรียนการสอน, ผู้สอนมีวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และจุดเน้นในการพัฒนาผู้เรียนไปสู่แนวเดียวกัน และผู้สอนวางตนเหมาะสมกับบุคคล กาลเทศะทุกสถานะเพื่อปลูกฝังจิตใจใฝ่เรียนรู้ให้กับผู้เรียน

1.4 สภาพการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีด้านกิจกรรมการเรียนการสอนของสำนักศาสนศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ คือ การจัดการเรียนการสอนมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนในด้านอารมณ์ สังคม และสติปัญญา, การจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีเน้นการท่องจำเป็นหลัก และผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามหลักสูตร และเข้าใจในขั้นตอนต่างๆ ได้

1.5 สภาพการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีด้านปัจจัยที่สนับสนุนต่อการเรียนการสอนของสำนักศาสนศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ คือ สถานที่เรียนมีความเหมาะสมและเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน, ประชาชนทั่วไปให้การสนับสนุนและส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน และท่านเจ้าสำนักศาสนศึกษาให้การสนับสนุนและส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน

1.6 สภาพการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีด้านการประเมินผลของสำนักศาสนศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ คือ ตัวผู้เรียนส่วนใหญ่มักให้ความสำคัญกับการสอบในสนามหลวงเป็นอย่างยิ่ง, ผลในการสอบสามารถเป็นตัวชี้วัดด้านคุณภาพของผู้เรียนได้เท่าที่ควร และการศึกษาพระปริยัติธรรมทำให้ผู้เรียนถูกหล่อหลอมด้วยคุณธรรมเป็นอย่างดี

2. ปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของสำนักศาสนศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ตามความคิดเห็นของพระภิกษุและสามเณรที่ปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหารผู้สอน และผู้เรียน

2.1 ปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของสำนักศาสนศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ในภาพรวมทุกด้าน มีปัญหาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักสูตรเป็นปัญหาสูงสุด รองลงมาคือด้านผู้สอน ด้านกิจกรรมการเรียน

การสอน ด้านการประเมินผล และด้านปัจจัยที่สนับสนุนต่อการเรียนการสอนตามลำดับ โดยทุกด้านมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

2.2 ปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีด้านหลักสูตรของสำนักศาสนศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ มีปัญหาสำคัญ คือ หลักสูตรการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมมีเนื้อหาที่ยากต่อการเข้าใจของนักเรียน หลักสูตรการเรียนพระปริยัติธรรมมุ่งทำให้นักเรียนมีความจำมากกว่าความเข้าใจ และเนื้อหาในด้านการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมยังขาดความทันสมัยทางภาษา

2.3 ปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีด้านผู้สอนของสำนักศาสนศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ มีปัญหาสำคัญ คือ สำนักศาสนศึกษาต่างๆ ในแต่ละชั้นยังขาดบุคลากรคือครูผู้สอนที่เพียงพอ การเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีในสำนักศาสนศึกษาต่างๆ ยังขาดบุคลากรคือครูผู้สอนที่มีความเชี่ยวชาญอย่างแท้จริง และครูผู้สอนส่วนใหญ่ไม่ได้รับการแต่งตั้งเป็นครูสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี

2.4 ปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีด้านกิจกรรมการเรียนการสอนของสำนักศาสนศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ มีปัญหาสำคัญ คือ กิจกรรมการเรียนการสอนไม่จูงใจและทำให้ผู้เรียนเบื่อหน่ายการเรียนการสอน หลังจากมีการเรียนการสอนนักเรียนไม่สามารถหาแหล่งค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมได้เท่าที่ควร และครูผู้สอนและผู้เรียนขาดการมีจุดเน้นและการทำความเข้าใจร่วมกัน

2.5 ปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีด้านปัจจัยที่สนับสนุนต่อการเรียนการสอนของสำนักศาสนศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ มีปัญหาสำคัญ คือ ผู้บริหารครูผู้สอน ยังขาดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และจุดเน้นที่ชัดเจนในการพัฒนาตัวผู้เรียน สำนักศาสนศึกษาขาดงบประมาณที่เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดการเรียนการสอน และค่าใช้จ่ายในด้านอื่นๆ และอาคาร/สถานที่เรียนไม่เหมาะสม และไม่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน

2.6 ปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีด้านการประเมินผลของสำนักศาสนศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ มีปัญหาสำคัญ คือ ผลในการสอบไม่สามารถเป็นตัวชี้วัดด้านคุณภาพของผู้เรียนได้เท่าที่ควร ในสำนักศาสนศึกษาต่างๆ ยังขาดการประเมินตัวผู้เรียนอย่างจริงจัง และตัวผู้เรียนส่วนใหญ่มักไม่ให้ความสำคัญกับการสอบเท่าที่ควร

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระภิกษุและสามเณรผู้ปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหาร ผู้สอนและผู้เรียนอยู่ในสำนักศาสนศึกษาแต่ละประเภท เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลีของสำนักศาสนศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์

ความคิดเห็นของพระภิกษุและสามเณรผู้ปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหาร ผู้สอนและผู้เรียนที่อยู่ในสำนักศาสนศึกษาแตกต่างกัน มีความเห็นเกี่ยวกับต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลีของสำนักศาสนศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ ในภาพรวมและทุกรายด้านไม่แตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระภิกษุและสามเณรผู้ปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหาร ผู้สอนและผู้เรียนอยู่ในสำนักศาสนศึกษาแต่ละประเภท เกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลีของสำนักศาสนศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์

ความคิดเห็นของพระภิกษุและสามเณรผู้ปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหาร ผู้สอนและผู้เรียนที่อยู่ในสำนักศาสนศึกษาแตกต่างกัน มีความเห็นเกี่ยวกับต่อปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลีของสำนักศาสนศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ ในภาพรวมและทุกรายด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

ผลการศึกษาพบว่าสภาพการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของสำนักศาสนศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ ในด้านหลักสูตร คือ สำนักศาสนศึกษาได้มีนโยบายในด้านการบริหารหลักสูตร แผนกบาลีอย่างชัดเจน เนื่องจากเป็นการใช้หลักสูตรที่ใช้สำหรับผู้เรียนเฉพาะกลุ่มตามที่กองบาลีสนามหลวงประกาศกำหนดให้ใช้เหมือนกันทั่วประเทศ จึงทำให้สำนักศาสนศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ปฏิบัติตามหลักสูตรนี้เป็นหลัก

ส่วนปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของสำนักศาสนศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ ในด้านหลักสูตร คือ หลักสูตรการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมมีเนื้อหาที่ยากต่อการเข้าใจของนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของนภมณฑล สิบหมื่นเปี่ยม , และวัลย์พร ศิริภิมย์ (2545) เรื่องแนวทางการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ผลการวิจัยพบว่า การจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีด้านหลักสูตรคือหลักสูตรมีเนื้อหาสาระที่เก่าเกินไปและภาษาที่ใช้ในหนังสือเป็นภาษาที่เข้าใจยาก โดยเฉพาะ

เนื้อหาสาระในแผนกบาลีเน้นการจำ และการแปลมากกว่าความเข้าใจ ขาดการประยุกต์ใช้ ไม่เหมาะสมกับบุคลิกภาวะของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาค้นคว้าไปใช้

จากผลการศึกษา พบว่า ปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของสำนักศาสนศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ในด้านหลักสูตร คือ หลักสูตรการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมมีเนื้อหาที่ยากต่อการเข้าใจของนักเรียน ดังนั้นผู้บริหารและครูผู้สอนควรร่วมกันปรับหลักสูตรใช้วิธีสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน ส่วนปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของสำนักศาสนศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ในด้านผู้สอน คือ สำนักศาสนศึกษาต่างๆ ในแต่ละชั้นยังขาดบุคลากรคือครูผู้สอนที่เพียงพอ ซึ่งผู้บริหารควรหาแนวทางในการจัดหาครูผู้สอนเพิ่มขึ้น หรือพัฒนาบุคลากรให้สามารถเป็นครูผู้สอนได้ ปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของสำนักศาสนศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ในด้านกิจกรรมการเรียนการสอน คือ กิจกรรมการเรียนการสอนไม่จูงใจและทำให้ผู้เรียนเบื่อหน่ายการเรียนการสอน ซึ่งผู้สอนควรได้รับการอบรมพัฒนาเทคนิคในการสอนเพื่อปรับเปลี่ยนวิธีการสอนให้น่าสนใจขึ้น รวมถึงปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของสำนักศาสนศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ในด้านปัจจัยที่สนับสนุนต่อการเรียนการสอน คือ ผู้บริหาร ครูผู้สอน ยังขาดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และจุดเน้นที่ชัดเจนในการพัฒนาตัวผู้เรียน ดังนั้นผู้บริหารและครูผู้สอนควรร่วมกันระดมความคิดให้สำนักศาสนศึกษามีวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และจุดเน้นที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน นำไปใช้ให้เหมือนกัน และปัญหาสุดท้ายที่เป็นปัญหาในการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของสำนักศาสนศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ คือด้านการประเมินผล โดยผลในการสอบไม่สามารถเป็นตัวชี้วัดด้านคุณภาพของผู้เรียนได้เท่าที่ควร เมื่อเป็นเช่นนี้ทำให้เกิดผลกระทบต่อการเตรียมตัวสอบบาลีสนามหลวง ดังนั้นผู้สอนควรปรับเปลี่ยนเครื่องมือ หรือวิธีการวัดผลประเมินผลความรู้ของผู้เรียนต่อไป

ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาถึงตัวแปรอื่นๆ ที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาสำนักศาสนศึกษาให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น
2. ควรมีการพัฒนาเอกสารประกอบการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีเพื่อพัฒนาผลการเรียนของผู้เรียน